ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Тези доповідей учасників
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
м. Харків, 14 листопада 2026 р.

ПРАВО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра культурології
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Тези доповідей учасників
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
м. Харків, 14 листопада 2026 р.

Електронне наукове видання

Харків
«Право»
2026

УДК 008(477)
Д92

Редакційна колегія:
А. П. Гетьман (голова), В. М. Пивоваров, О. В. Уманець, О. В. Прудникова

Організаційний комітет конференції:
Гетьман А. П. – академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України;
Пивоваров В. М. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Уманець О. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцентка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Прудникова О. В. – доктор філософських наук, професор, професорка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Гонтова Л. В. – кандидат педагогічних наук, завідувачка кафедри міждисциплінарних досліджень Дніпровської академії музики;
Савченко Г. С. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри композиції та інструментування Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського;
Лисенко О. А. – кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Меліхова Ю. А. – кандидат юридичних наук, доцент, старша викладачка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Слюсаренко Т. О. – кандидат мистецтвознавства, доцент, старша викладачка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Шумейко О. А. – кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
Разумовська О. В. – провідна фахівчиня науково-освітнього центру професійного розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Духовна культура України перед викликами часу : тези доп. учасників VII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 листоп. 2026 р. : електрон. наук. вид. / редкол.: А. П. Гетьман (голова), В. М. Пивоваров, О. В. Уманець, О. В. Прудникова ; МОН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. культурології ; Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; Дніпр. акад. музики. – Харків : Право, 2026. – 348 с.

Д92

ISBN 978-617-8856-48-9

У тезах доповідей учасників, уміщених у збірнику, висвітлено актуальні проблеми духовного буття України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

УДК 008(477)

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

ISBN 978-617-8856-48-9

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2026

налістика. 2025. Т. 36 (75), № 1, ч. 1. С. 239–242. DOI: https://doi.org/10.32782/2710–4656/2025.1.1/39

2. Архипенко Л. М. Іншомовна лексика в українських засобах масової інформації в контексті проблем лінгвоекології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Одеса, 2019. № 40, т. 1. С. 9–12. DOI: https://doi.org/10.32841/2409–1154.2019.40.1.2

3. Архипенко Л. М. Термінологічна лексика в економічному дискурсі (на матеріалі інтернет-видання «Економічна правда»). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70), № 2, ч. 1. С. 112–118. DOI: https://doi.org/10.32838/2663–6069/2020.2–1/20

4. Баган М. Англізація сучасного українськомовного комунікативного простору: причини, основні вияви та наслідки. *Українська мова*. 2020. № 1. С. 65–77. DOI: doi.org/10.15407/ukrmova2020.01.038

5. Клочко С. О. Поступ еколінгвістики в Україні: аналітичний огляд. *Система і структура східнослов'янських мов*. 2017. Вип. 12. С. 3–18.

6. Семенець О. О. Лінгвоекологія та проблеми мовного вираження суспільних цінностей. *Нова філологія*. 2013. № 58. С. 174–177.

Василь БІЛАН,
доцент, заслужений працівник культури України,
доцент кафедри організації театральної справи імені І. Д. Безгіна,
Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені
І. К. Карпенка-Карого
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-3055-2618

ПРОЄКТНИЙ ТЕАТР В УКРАЇНІ: ВІД АЛЬТЕРНАТИВНОЇ МОДЕЛІ ТЕАТРАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ДО НОВОЇ КУЛЬТУРНОЇ ІНСТИТУЦІЇ

Сучасний український театральний процес характеризується активною трансформацією організаційних, економічних та творчих моделей. Поряд із традиційним репертуарним театром дедалі помітніше розвиваються незалежні театральні колективи, тимчасові творчі об'єднання, антрепризні форми та театральні проєкти, створені для реалізації конкретного художнього задуму. Ці процеси актуалізують необхідність культурологічного осмислення феномену проєктного театру.

Традиційна модель репертуарного театру передбачає наявність постійної організаційної структури, штату творчих і адміністративних працівників,

стаціонарної сцени, сформованого репертуару та відносно стабільних джерел фінансування. Проєктна модель ґрунтується на інших принципах: конкретній мистецькій ідеї, обмеженому часовому циклі її реалізації, формуванні команди під визначене завдання, пошуку ресурсів і партнерів та подальшому поширенні створеного театрального продукту.

Важливо підкреслити, що проєктність не є абсолютним антиподом інституційності. Навпаки, у сучасних умовах проєктний театр може поступово формувати власні сталі організаційні механізми, професійні мережі, аудиторії та систему партнерств. Саме тому його доцільно розглядати не лише як альтернативу репертуарній системі, а як окрему форму організації театрального виробництва.

Однією з головних ознак проєктного театру є тимчасовість творчої команди. Режисер, драматург, актори, сценограф, композитор, хореограф, продюсер та інші фахівці можуть об'єднуватися для реалізації конкретного проєкту, після чого команда трансформується або формується знову відповідно до наступного художнього завдання. Такий принцип забезпечує мобільність та відкриває можливості для залучення фахівців різних професійних середовищ.

Іншою важливою характеристикою є диверсифікація ресурсів. Сучасний театральний проєкт може поєднувати кошти від продажу квитків, грантове фінансування, благодійну та спонсорську підтримку, партнерські ресурси, міжнародні програми, краудфандинг та інші джерела. Відповідно, продюсерська діяльність дедалі більше пов'язується не лише з адмініструванням, а із формуванням цілісної ресурсної моделі проєкту.

У цьому контексті істотно змінюється професійна роль театрального продюсера. Якщо в межах традиційної театральної структури адміністративні функції розподіляються між постійними підрозділами, то в проєктному театрі продюсер часто стає центральним координатором життєвого циклу мистецького проєкту. Він бере участь у формуванні концепції, створенні команди, пошуку фінансування, плануванні виробництва, організації комунікації, просуванні та подальшій реалізації театрального продукту.

Українське законодавство також закріплює поняття театрального продюсера. Закон України «Про театри і театральну справу» визначає театрального продюсера як юридичну або фізичну особу, яка забезпечує фінансування, організацію створення, публічного виконання та/або публічного показу театральної постановки, а також гастрольних заходів.

Таким чином, сучасна театральна практика демонструє поступове зближення проєктного принципу організації театру та професійного продюсерства.

Саме продюсер здатний поєднати художню ідею з ресурсними, організаційними, правовими, комунікаційними та маркетинговими складовими.

Особливої актуальності проєктна модель набула в Україні в умовах повномасштабної війни. Обмеження доступу до театральних приміщень, переміщення творчих колективів, зміна структури аудиторії, міжнародна мобільність митців та необхідність пошуку нових джерел фінансування посилили потребу в гнучких організаційних формах.

Проєктний театр здатний функціонувати поза межами традиційної театральної будівлі – у культурних центрах, громадських просторах, освітніх закладах, на фестивальних майданчиках, у цифровому середовищі та в міжнародному партнерстві. Така мобільність є однією з його принципових переваг.

Водночас проєктна модель має й суттєві проблеми. Серед них – нестабільність фінансування, залежність від грантових циклів, відсутність постійної інфраструктури, нестабільність зайнятості митців, значне адміністративне навантаження та складність забезпечення довготривалого життя створеного мистецького продукту.

Тому стратегічною проблемою українського проєктного театру є не лише створення окремих успішних постановок, а формування сталої екосистеми проєктного театрального виробництва. Така екосистема має включати систему професійної підготовки продюсерів і менеджерів, доступ до різних джерел фінансування, мережу партнерських організацій, міжнародну співпрацю, розвиток аудиторій та механізми подальшого поширення театрального продукту.

У цьому аспекті проєктний театр не слід протиставляти репертуарному. Обидві моделі можуть взаємодіяти. Репертуарний театр забезпечує інституційну стабільність, а проєктний – мобільність, експериментальність та можливість оперативно реагувати на актуальні суспільні й мистецькі процеси.

Проєктний театр в Україні поступово перетворюється з альтернативної форми театральної діяльності на самостійну модель культурного виробництва. Його специфіку визначають мобільність, тимчасовість творчих команд, мережевість, диверсифікація ресурсів, партнерство та орієнтація на конкретний художній і суспільний результат.

Подальший розвиток цієї моделі потребує переходу від практики окремих проєктів до формування сталої інфраструктури проєктного театру. У цьому процесі особливого значення набуває театральний продюсер, який забезпечує інтеграцію творчої, організаційної, фінансової та комунікаційної складових.

Отже, проєктний театр доцільно розглядати як один із важливих напрямів трансформації української театральної культури, що формує нову систему виробництва, поширення та споживання театрального мистецтва.

Список використаних джерел

1. Безгін І. Д. Мистецтво і ринок: нариси. Київ: ВВП «Компас», 2005. 544 с.
2. Важинський С. А. Незалежний театр у соціокультурному просторі. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2024. Vol. 3, No. 5. С. 37–44. DOI: https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240305.05
3. Пахарчук О. Аналіз моделей продюсерської діяльності в українському театрі у сучасних сценічних практиках. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.* 2025. №37. С. 81–89. DOI: https://doi.org/10.34026/1997–4264.37.2025.345151
4. Про театри і театральну справу: Закон України від 31.05.2005 №2605-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605–15#Text
5. Стьопін Є. Режисерсько-продюсерський паритет як ознака творчої самореалізації Віталія Малахова (1991-2001): досвід персоналізованого підходу. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.* 2026. №38. С. 152–160. DOI: https://doi.org/10.34026/1997–4264.38.2026.361096
6. Яндола О. Інтерактивність у незалежних театральних спільнотах: досвід театрів «МУР», «МІСТ», «UZAHVATI». *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.* 2025. №37. С. 132–142. DOI: https://doi.org/10.34026/1997–4264.37.2025.345157

Віра БІЛЯЄВА,
доцент кафедри загального та спеціалізованого фортепіано,
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-2738-9270

СИНТЕЗ СЛОВА ТА МУЗИКИ В КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІЙ ТВОРЧОСТІ ФЕДОРА НАДЕНЕНКА (НА ПРИКЛАДІ РОМАНСІВ «Я ЖДУ ТЕБЕ» ТА «ЧОГО З'ЯВЛЯЄШСЯ МЕНІ?»)

Камерно-вокальна спадщина Федора Наденeнка репрезентує один із показових етапів еволюції українського солоспіву першої половини та середини XX століття, у межах якого кристалізується метод глибокого психологічного та структурного аналізу поетичного першоджерела [3]. Актуальність дослідження цього феномена зумовлена необхідністю наукового переосмислення інтонаційно-драматургічних принципів композитора, зокрема специфіки ансамблевої взаємодії та ролі фортепіанної партії як рівноправного компо-